

PRESUDA SUDA

22. lipnja 1972.

„Zajamčeni dohodak za stare osobe”

U predmetu C-1/72,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Tribunal du travail de Bruxelles (Radni sud u Bruxellesu, Belgija) u postupku između

RITE FRILLI, s prebivalištem u Bruxellesu,

i

ÉTAT BELGE,

o tumačenju članka 7. stavka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice i članka 2. stavaka 1. i 3. Uredbe Vijeća br. 3 od 25. rujna 1958. o socijalnoj sigurnosti radnika migranata, u vezi s belgijskim Zakonom od 1. travnja 1969. kojim se utvrđuje zajamčeni dohodak za stare osobe,

SUD,

u sastavu: R. Lecourt, predsjednik, J. Mertens de Wilmars, predsjednik vijeća, A. M. Donner, R. Monaco i P. Pescatore (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: H. Mayras,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

PRESUDU

- 1 Rješenjem od 16. prosinca 1971., koje je Sud zaprimio 6. siječnja 1972., Tribunal du travail (Radni sud) u Bruxellesu uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u zahtjev za prethodnu odluku o tumačenju određenih odredaba Uredbe Vijeća br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257, str. 2.) i Uredbe Vijeća br. 3 od 25. rujna 1958. o socijalnoj sigurnosti radnika migranata (SL 30, 1958., str. 561.), u vezi s primjenom belgijskog Zakona od 1. travnja 1969. kojim se utvrđuje zajamčeni dohodak za stare osobe.

- 2 Prvim se pitanjem pita je li dohodak zajamčen tim zakonom „socijalna povlastica” [neslužbeni prijevod] u smislu članka 7. stavka 2. Uredbe br. 1612/68.
- 3 Potom se pita je li zajamčeni dohodak, kao nedoprinosno socijalno davanje koje država odobrava starim osobama, „davanje za slučaj starosti” [neslužbeni prijevod] u smislu članka 2. stavka 1. točke (c) Uredbe br. 3 ili je „socijalna pomoć” [neslužbeni prijevod] u smislu članka 2. stavka 3. iste uredbe.
- 4 Imajući u vidu posebnu narav davanja o kojem je riječ prvo valja razmotriti drugo pitanje, jer se o pitanju kako okvalificirati zajamčeni dohodak s obzirom na pojam „socijalnih povlastica” [neslužbeni prijevod] u smislu članka 7. stavka 2. Uredbe br. 1612/68 može promišljati tek ako se utvrdi da zajamčeni dohodak nije naknada iz sustava socijalne sigurnosti u smislu Uredbe br. 3.
- 5 Pitanje o tumačenju koje je sastavio Tribunal du travail (Radni sud) upućeno je u pogledu zakona čija je svrha zajamčiti minimalan dohodak potrebitim muškarcima u dobi od najmanje 65 godina i ženama u dobi od najmanje 60 godina.
- 6 Ta je povlastica osigurana za belgijske državljanine, a jedini je uvjet da imaju prebivalište u Belgiji.
- 7 Međutim, stranac ne može uživati u povlastici koju pruža taj zakon ako ne ispunjava dvostruk uvjet: da je državljanin države s kojom je Belgija sklopila sporazum o uzajamnosti po tom pitanju i da je stvarno imao prebivalište u Belgiji u razdoblju od najmanje pet godina prije datuma nastanka prava na zajamčeni dohodak.
- 8 Iz spisa proizlazi da tuženica u glavnom postupku, talijanska državljanka koja prima belgijsku starosnu mirovinu za zaposlene osobe na temelju kratkoročna zaposlenja, ispunjava zakonske uvjete – a što Tribunal du travail (Radni sud) još namjerava provjeriti – osim uvjeta uzajamnosti, koji ne ispunjava zbog nepostojanja sporazuma između Italije i Belgije.
- 9 Stoga je, radi odlučivanja u sporu koji se vodi pred Tribunal du travail (Radni sud), davanje propisano dotičnim belgijskim zakonom potrebno okvalificirati s obzirom na kriterije koji određuju područje primjene Uredbe br. 3, kako bi se utvrdilo je li moguće primjeniti uvjet uzajamnosti propisan tim zakonom.
- 10 Iako Sud u ovom postupku nema ovlast odlučivati o belgijskom zakonu, nadležan je pružiti nacionalnom суду sve elemente tumačenja prava koji mu mogu poslužiti kao smjernice pri ocjenjivanju učinaka navedenog zakona.
- 11 U skladu s člankom 1. točkom (b) Uredbe br. 3, ta se uredba primjenjuje na sve zakone država članica koji se odnose na „sustave i grane socijalne sigurnosti” [neslužbeni prijevod] navedene u članku 2. stavcima 1. i 2.
- 12 Međutim, u skladu sa stavkom 3. navedenog članka, Uredba se ne primjenjuje na „socijalnu i zdravstvenu pomoć” [neslužbeni prijevod].
- 13 Iako je sa stajališta primjene uredbe možda poželjno jasno razlikovati zakonodavne sustave u području socijalne sigurnosti od onih u području pomoći, pojedini zakoni –

zbog kategorija osoba na koje se primjenjuju, ciljeva i detaljnih pravila primjene – mogu istodobno sadržavati elemente koji pripadaju objema spomenutim kategorijama te se stoga na njih neka opća klasifikacija ne može primijeniti.

- 14 Iako je na temelju određenih obilježja nacionalno zakonodavstvo o zajamčenom dohotku do neke mjere sroдno socijalnoj pomoći – osobito kada propisuje potrebitost kao bitan kriterij primjene i ne utvrđuje uvjete povezane s razdobljem zaposlenja, članstvom ili doprinosima – ono je ipak blisko i socijalnoj sigurnosti, jer ne propisuje razmatranje svakog pojedinog slučaja, što je karakteristično za pomoć, i jer primateljima dodjeljuje legalno definiran položaj na temelju kojeg imaju pravo na davanje koje je analogno starosnoj mirovini spomenutoj u članku 2. Uredbe br. 3.
- 15 Uzimajući u obzir široku definiciju raspona primatelja, to zakonodavstvo zapravo ispunjava dvostruku funkciju; s jedne strane, jamči minimalnu razinu uzdržavanja osobama koje su potpuno izvan sustava socijalne sigurnosti, a s druge strane osigurava dodatna primanja osobama koje primaju nedovoljne naknade iz sustava socijalne sigurnosti.
- 16 U skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (c) Uredbe br. 3, ta se uredba primjenjuje na „davanja za slučaj starosti” [neslužbeni prijevod].
- 17 U skladu s člankom 1. točkom (s) iste uredbe, pojam „davanje” [neslužbeni prijevod] treba tumačiti na način da on obuhvaća, u najširem smislu, sve mirovine, uključujući sve njihove dijelove koji se isplaćuju na teret javnih fondova, te uvećanja, dodatke za usklađivanja ili dodatne doplatke.
- 18 Stoga u pogledu radnika koji prima plaću ili s njime izjednačenog radnika koji je odradio određeno razdoblje u nekoј državi članici te boravi u toj državi i ima pravo na tamošnju mirovinu, zakonodavne odredbe kojima se svim starijim stanovnicima dodjeljuje zakonski zaštićeno pravo na minimalnu mirovinu jesu odredbe koje, što se tiče tih radnika, ulaze u područje socijalne sigurnosti obuhvaćeno člankom 51. Ugovora i uredbama donesenim u svrhu primjene tog članka, čak i ako se to zakonodavstvo možda ne može svrstati u to područje kada je riječ o drugim kategorijama primatelja.
- 19 Zato se nepostojanje sporazuma o uzajamnosti ne može upotrijebiti kao argument protiv takvog radnika, jer je taj uvjet neusklađen s pravilom jednakog postupanja koje je jedno od temeljnih načela prava Zajednice te je u tom pogledu ugrađeno u članak 8. Uredbe br. 3.
- 20 Poteškoće koje mogu nastati u vezi s pravilima Zajednice kao posljedica primjene općih sustava socijalne zaštite, stvorenih za stanovništvo u cjelini i utemeljenih na uvjetima povezanim s državljanstvom i prebivalištem, svojstvene su naravi takvih sustava, čija je namjera istodobno zaštititi zaposlene osobe koje su kao takve obuhvaćene sustavom socijalnog osiguranja i osobe koje njime nisu obuhvaćene.
- 21 Iako se te poteškoće, promatrane u cjelini, mogu riješiti samo u okviru provedbe zakonodavnih mjera Zajednice, ta činjenica ipak ne može nepovoljno utjecati na prava i obveze sudova da osiguraju zaštitu radnicima migrantima kad god se to pokaže

mogućim u skladu s načelima socijalnog zakonodavstva Zajednice, a da se time ne poremeti sustav uspostavljen dotičnim nacionalnim zakonodavstvom.

- 22 To vrijedi barem u slučajevima kada je osoba koja na temelju prethodna zaposlenja ima status zaposlenika ili s njime izjednačenog radnika u smislu Uredbe br. 3, već obuhvaćena sustavom socijalne sigurnosti države članice na čije se zakonodavstvo koje starim osobama jamči minimalni dohodak poziva.
- 23 S obzirom na gore navedeno, nije potrebno razmatrati prvo pitanje koje je uputio Tribunal du travail (Radni sud).

Troškovi

- 24 Troškovi Komisije Europskih zajednica, koja je podnijela očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se.
- 25 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred Tribunal du travail (Radni sud) u Bruxellesu, na tom je суду da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

uzimajući u obzir postupovne akte,

saslušavši izvještaj suca izvjestitelja,

saslušavši usmena očitovanja État belge (Belgijska Država), vlade Talijanske Republike i Komisije Europskih zajednica,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegove članke 7., 49., 51. i 177.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća br. 3 o socijalnoj sigurnosti radnika migranata, a posebno njezine članke 1., 2. i 8.,

uzimajući u obzir Protokol o Statutu Suda Europskih zajednica, a posebno njegov članak 20.,

uzimajući u obzir Poslovnik Suda Europskih zajednica,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je uputio Tribunal du travail (Radni sud) u Bruxellesu, odlučuje:

1. „Zajamčeni dohodak” kojim zakonodavstvo opće primjene neke države članice odobrava minimalnu mirovinu starim osobama koje imaju prebivalište u toj državi članici mora se, s obzirom na zaposlenike i s

njima izjednačene radnike u smislu Uredbe br. 3 koji imaju pravo na mirovinu u istoj toj državi, smatrati „davanjem za slučaj starosti” [neslužbeni prijevod] u smislu članka 2. stavka 1. točke (c) iste te uredbe.

2. Odobrenje tog davanja stranom radniku koji ispunjava propisane uvjete ne može ovisiti o postojanju sporazuma o uzajamnosti s državom članicom čiji je taj radnik državljanin.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 22. lipnja 1972.

[Potpisi]